ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

'90

ГАЗЕТА УЗНАГАРОДЖАНА ГАНАРОВАЙ ГРАМАТАЙ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БССР

ЧАЦВЕР
5
КРАСАВІКА
№ 11(1640)

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМСАМОЛЬСКАГА І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА.

ВІВАТ!

Наш выбар

29 САКАВІКА НА ПАШЫРАНЫМ ПАСЯДЖЭННІ ВУЧОНАГА САВЕТА РЭКТАРАМ БЕЛАРУСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА БЫЎ АБРАНЫ ФЁДАР МІКАЛАЕВІЧ КАПУЦКІ.

Вынікі галасавання: «за» — 105, «супраць» — 3, «устрымаўшыхся» не было, несапраўдных бюлетэняў — таксама.

«А ці будзе выбар?» — сумняваліся многія нашы чытачы, даведаўшыся, што на пасаду рэктара прэтэндуе пакуль толькі адзін чалавек. Выбар быў. Хоць канкурэнтаў Фёдару Мікалаевічу Капуцкаму так і не знайшлося. Адсутнасць альтэрнатывы няхай застанецца на сумленні большасці членаў вучонага савета універсітэта, якія далі дазвол балаціравацца ў рэктары ўсяго аднаму прэтэндэнту.

І ўсё ж выбар быў. Выбар далейшага лёсу нашай шматпакутнай альма-матэр. На гэты раз мы звязалі яго з прафесарам Ф. М. Капуцкім.

«Таленавіты вучоны, выдатны арганізатар, бясспрэчны лідэр, дэмакратычны кіраўнік і проста добры, шчыры, спагадлівы чалавек»,— характарызавалі Фёдара Мікалаевіча выступаючыя. Галасаваць супраць кандыдатуры будучага рэктара ніхто адкрыта не заклікаў. Для нас, звыклых сёння да гарачых выбарчых спрэчак, дыскусій, нават лаянак, стрыманасць і аднадушнасць на выбарах рэктара можа здацца з'явай зусім не перабудовачнай. Аднак паспяшаюся запэўніць: аднагалоснасць у дадзеным выпадку не трэба атаясамляць з застойнай раўнадушнасцю.

Выбары раптам ператварыліся ў раду зацікаўленых і занепакоеных лёсам універсітэта людзей. Няшмат было пытанняў прэтэндэнту, больш — разваг над вострымі і надзённымі праблемамі нашага занядбанага флагмана. Значыць, не давядзецца новаму рэктару фарміраваць сабе кабінет аднадумцаў, застанецца толькі працаваць. Многа, самаадданна, творча, плённа. Іншага выйсця няма. Гэта і наш з вамі выбар, паважаныя выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты.

Новы рэктар нічога не абяцаў. Ні льгот, ні прывілей, ні лёгкага жыцця ўвогуле. Толькі цеснае супрацоўніцтва, толькі ўзаемаразуменне і клопат аб дабрабыце універсітэта дасць пэўны вынік. Разам мы нешта зробім. Таму наш выбар не проста давер Фёдару Мікалаевічу Капуцкаму, надзея на яго вопыт, мудрасць, розум, а і наш усеагульны абавязак, вялікі шанц на адраджэнне храма беларускай нацыянальнай навукі.

Спадзяюся, што мы не памыліліся.

М. МАСТОЎСКІ.
Фота Р. КАБЯКА.

А Ў ВАС? А Ў НАС!

Юрысты чытаюць Багушэвіча

Ён — пачынальнік новай беларускай літаратуры, выдатны беларускі паэт. У гэтыя веснавыя дні мы ўспамінаем яго імя асабліва часта — Францішак Казіміравіч Багушэвіч.

Няма ў Мінску пакуль ніводнай вуліцы з такой назвай, няма на радзіме паэта помніка. Магчыма, 150-гадовы юбілей стане рашучым штуршком для ўзнаўлення нашай памяці. А ўсе мерапрыемствы, яму прысвечаныя, па-новаму раскрыюць для нас асобу славутага беларускага грамадзяніна.

Для тых, хто стаў удзельнікам навуковай канферэнцыі, што адбылася 21 сакавіка на юрыдычным факультэце, імя Багушэвіча стала менш загадкавым і больш цікавым. Адбылася гэта падзея менавіта ў юрыстаў, бо паэт быў яшчэ... іх калегай. Таму на канферэнцыі чаталіся не толькі вершы Францішка Багушэвіча, іншыя яго творы, але і ўрыўкі з судовых спраў, у якіх ён прымаў удзел у якасці адваката.

І ўсё ж асноўнай часткай размовы, якая вялася на канферэнцыі, была творчасць Багушэвіча-паэта.

Гэтаму было прысвечана ўступнае слова вядомага беларускага паэта і вучонага-філолага А. А. Лойкі. Ён расказаў аб ролі, якую адводзіў Францішак Багушэвіч мове, як вялікай нацыянальнай і культурнай каштоўнасці.

Пра Багушэвіча — рэвалюцыянера, дэмакрата, удзельніка паўстання пад кіраўніцтвам Кастуся Каліноўскага, абаронцу ўсіх абяздоленых — гаварыў у сваім выступленні даследчык жыцця і творчасці паэта пісьменнік У. І. Содаль. Лепшыя сатырычныя вершы Багушэвіча былі напісаны дзякуючы вопыту юрыдычнай дзейнасці. Многія з іх выкрываюць несправядлівасць царскіх судоў, крытыкуюць іх цяганіну і заадміністраванасць.

Супрацоўнікі факультэцкай бібліятэкі да дня правядзення канферэнцыі арганізавалі выстаўку твораў Ф. Багушэвіча розных гадоў выдання і прац літаратуразнаўцаў, прысвечаных яго творчасці.

Мова — душа народа. Гэтыя словы запісаны ў першых радках Закона аб дзяржаўнай мове Беларускай ССР. Належаць яны Францішку Багушэвічу.

Т. ДОЎНАР,
дацэнт юрыдычнага факультэта.

КАНТАКТ

ТЭРМІНОВА Ў НУМАР

Першы вянец

У гэтым навучальным годзе ва універсітэце створана кафедра беларускай мовы і літаратуры для прыродазнаўчых факультэтаў. Сваю задачу яе выкладчыкі бачаць не толькі ў тым, каб пазнаёміць студэнтаў з гісторыяй беларускай мовы, літаратуры, культуры, але найперш у тым, каб моладзь зразумела неабходнасць гуманітарнай падрыхтоўкі для кожнага, адчула боль за страчанае і свядома павярнулася тварам да нацыянальнага адраджэння, стала яе шчырым прыхільнікам. Таму было вырашана не абмяжоўвацца лекцыямі, а арганізаваць шэраг сустрэч з пісьменнікамі, даследчыкамі літаратуры, гісторыкамі.

Не выпадкова першым на такую сустрэчу быў запрошаны І. Шамякін — яго раманы і аповесці добра знаёмыя моладзі, а значыць не можа не цікавіць і асоба аўтара.

Сапраўды, шмат людзей сабралася ў аўдыторыі. Пасля ўступнага слова загадчыка названай кафедры, кандыдата філалагічных навук У. Навумовіча, І. Шамякін расказаў пра сваё маленства, пра голад 30-х гадоў, пра карпатлівую працу ў архівах ў час напісання гістарычнага рамана «Петраград — Брэст»...

Сёння на стале народнага пісьменніка — чарговы раман. На гэты раз аб'ектам увагі абрана трагедыя Чарнобыля.

Зразумела, удзельнікі сустрэчы цікавіліся не толькі творчасцю пісьменніка. Пытанні часам былі самыя нечаканыя:

— Ці заўсёды старонкі Вашых раманаў пра каханне спісаны з Вашага ўласнага жыцця?

— Калі пішаце, Вы многа спіце?

— Вы мільянер?

Адказваў Іван Пятровіч шчыра, прама.

...Сустрэча закончылася, студэнты вярнуліся да сваіх звычайных, надзённых спраў. Ці з'явіцца на іх хоць маленькі адбітак зносін з вядомым пісьменнікам? Ці прынесла сустрэча з ім нешта большае, чым спатоленне абывацельскай цікаўнасці?

Напэўна. І асабліва абнадзейвае пачатак сустрэчы, калі беларускага пісьменніка вітаў студэнт, таксама беларускі — у нацыянальным адзенні. Ён чытаў на памяць маналог настаўніка з рамана «Крыніцы»...

Так, раўнадушнага гэтым не абудзіш, пачуццю нацыянальнай годнасці не навучыш. Але першы вянец пакладзены. І хаця адзін вянец яшчэ не хата, сцены ўзводзяцца.

П. НАВОЙЧЫК,
выкладчык кафедры беларускай мовы і літаратуры для прыродазнаўчых факультэтаў.

Дзяжурная служба «Беларускага універсітэта»: Вераніка БЯГУН, Сяргей ГРЫЦ (фота).

РАЗМЕРКАВАННЕ

Такая ж раніца паўтаралася шмат разоў на працягу пяці гадоў. З прадчуваннем кожнай сесіі, з хваляваннем перад кожным экзаменам...

Гэты — з апошніх. Самыя моцныя дрыжыкі ў калідоры, самы хуткі бег часу. Нейкая хвіліна даецца табе ў крэсле тварам да твару з вялікай, важнай камісіяй па размеркаванню. Садзіўся ў гэта крэсла студэнтам-пяцікурснікам, падняўся з яго дарослым спецыялістам. Наперадзе яшчэ дзяржаўныя экзамены і абарона дыплома, але яны — ужо толькі асколачкі студэнцкага жыцця. Тваё развітанне з ім пачалося, калі ты пакінуў свой подпіс насупраць месца будучай работы.

28 сакавіка ў гэтым упэўніліся пяцікурснікі факультэта журналістыкі. Многія з іх пасля універсітэта застануцца працаваць у Мінску — найвялікшая мара студэнта. Нехта прыйдзе на тэлебачанне ці ў газеты абласных гарадоў рэспублікі, хтосьці вернецца дадому, да бацькоў, сяброў і родных мясцін. Многае залежала ад жадання і старання. Каб яшчэ не дыктат прапіскі...

У добры шлях!

НА ВУЧОБУ ЗАПРАШАЕ

Мы шмат пісалі. Аб тым, што кожны чалавек у нас мае магчымасць атрымаць вышэйшую адукацыю. Працуючы, так сказаць, без адрыву ад вытворчасці.

Мы шмат крытыкавалі. Маўляў, што гэта за вучоба, калі слухаеш выкладчыкаў толькі два разы ў год, а ўся астатняя падрыхтоўка — на ўласным сумленні.

Мы шмат думалі. Як зрабіць так, каб якасць ведаў студэнта-завочніка была не ніжэйшай, чым у яго калегі са стацыянара. Здаецца, сёе-тое прыдумалі, і прэстыж завочнага дыплома зноў падымаецца. Аб гэтым сведчыць і мінулагодні конкурс. Напрыклад, на спецыяльнасць правазнаўства ён быў тры чалавекі на месца, біялогія, руская мова і літаратура, гісторыя, матэматыка (педагагічнае аддзяленне) — больш двух. Спадзяёмся, сёлета жадаючых атрымаць вышэйшую адукацыю без адрыву ад вытворчасці будзе таксама дастаткова.

Часу на роздум засталося няшмат — з 3 мая пачнецца прыём заяў. Так што не марудзьце і хутчэй рабіце выбар. Завочны факультэт чакае вас!

МЫ ЗЫЧЫМ ВАМ УДАЧЫ!

БЕЛДЗЯРЖУНІВЕРСІТЭТ ІМЯ У. І. ЛЕНІНА — вядучая ВНУ рэспублікі і краіны. У кастрычніку 1990 года універсітэту споўніцца 69 гадоў. За гэты час універсітэт вырас як колькасна, так і якасна. Пачынаючы сваю работу з двух факультэтаў — медыцынскага і грамадскіх навук з кантынгентам 1390 студэнтаў,— універсітэт вырас да 13 факультэтаў, на якіх зараз вучыцца больш як 14 тысяч студэнтаў.

ЗАВОЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ з'яўляецца адным са старэйшых і шматколькасных. У 1985 годзе факультэт адзначыў свой паўвекавы юбілей. Сёння на яго васьмі аддзяленнях, якія дзейнічаюць на базе асноўных факультэтаў, займаецца звыш чатырох тысяч чалавек. Штогод завочны факультэт выпускае каля 700 спецыялістаў. Выпускнікі факультэта ўкараняюць атрыманыя імі ва універсітэце веды ў многіх вучэбных, навуковых установах, на прадпрыемствах рэспублікі і краіны. Многія з іх сталі заслужанымі настаўнікамі, вядомымі вучонымі, партыйнымі і дзяржаўнымі дзеячамі.

На завочным факультэце павышае сваю кваліфікацыю вялікі атрад педагагічных кадраў школ, сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў, прафесійных вучылішчаў. Вучэбную работу з гэтай катэгорыяй студэнтаў-завочнікаў кафедры будуюць, зыходзячы з рэформы вышэйшай, агульнаадукацыйнай і прафесійнай школы. З вялікай цікавасцю праблемы сучаснай школы абмяркоўваюцца студэнтамі-завочнікамі на навуковых канферэнцыях.

У падрыхтоўцы спецыялістаў па завочнай форме навучання ў БДУ імя У. І. Леніна прымаюць удзел каля 80 універсітэцкіх кафедраў. Дзякуючы гэтаму вучэбную работу забяспечвае высокакваліфікаваны прафесарска-выкладчыцкі калектыў, у саставе якога каля 40 дактароў навук, прафесараў і каля 300 кандыдатаў навук, дацэнтаў.

Вядучыя прафесары, дацэнты дзеляцца сваім вопытам і ведамі па актуальных пытаннях юрыспрудэнцыі, журналісцкага майстэрства і іншых хвалюючых сучаснага спецыяліста праблемах.

Студэнт не застаецца адзін у сваёй вучэбнай дзейнасці. Правільна арганізаваць самастойную работу па вывучэнню кожнай дысцыпліны яму дапамагаюць дэканат і кафедры. Студэнт забяспечваецца графікам самастойнай работы, вучэбна-метадычнай літаратурай па кожнай дысцыпліне. Па суботах на працягу года праводзяцца «дні завочніка». У гэтыя дні ён можа атрымаць кансультацыю па любому пытанню вучэбнай дысцыпліны, паслухаць лекцыю, здаць залік, экзамен.

Вялікую дапамогу студэнтам-завочнікам у іх самастойнай рабоце аказваюць бібліятэка універсітэта і вучэбна-метадычны кабінет завочнага факультэта, якія забяспечваюць студэнтаў вучэбнымі праграмамі, метадычнымі дапаможнікамі, вучэбнай літаратурай.

Творчая работа кафедраў, сістэматычная самастойная работа студэнтаў, наяўнасць ільгот у агульным спалучэнні прыводзяць да таго, што кожны пяты студэнт-завочнік вучыцца на «добра» і «выдатна», а некаторыя заканчваюць універсітэт з дыпломам з адзнакай.

Паскарэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на аснове інтэнсіфікацыі грамадскай вытворчасці вызначае новыя патрабаванні да якасці падрыхтоўкі спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі, і ў першую чаргу — у сістэме вячэрняй і завочнай форм адукацыі. Рашэнне гэтай задачы ажыццяўляецца на аснове ўдасканалення ўсіх звенняў вучэбна-выхаваўчага працэсу, пошуку новых шляхоў і спосабаў яго інтэнсіфікацыі ў святле Асноўных напрамкаў перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

У бягучым годзе на завочным факультэце адкрылася аддзяленне сацыялогіі — патрэба народнай гаспадаркі ў спецыялістах гэтай прафесіі пастаянна ўзрастае. На аддзяленне сацыялогіі першапачаткова будзе прынята 25 студэнтаў.

Абітурыент-90! Завочны факультэт Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна адчыняе перад табою дзверы ўсіх аддзяленняў, жадае табе з поспехам вытрымаць уступныя экзамены і стаць на шасцігадовы, але цікавы шлях узыходжання да глыбокіх і трывалых ведаў, неабходных сучаснаму спецыялісту.

Сардэчна запрашаем на завочны факультэт!

Г. МАЦВЕЕЎ,
дэкан завочнага факультэта.

МАТЭМАТЫКА

У 1985 ГОДЗЕ адкрыўся набор на аддзяленне матэматыкі завочнага факультэта БДУ імя У. І. Леніна. Аддзяленне рыхтуе кваліфікаваныя кадры для работы, звязанай з выкарыстаннем матэматыкі і ЭВМ у акадэмічных, навукова-даследчых і галіновых інстытутах, праектных і планава-эканамічных арганізацыях, вылічальных цэнтрах, заводскіх лабараторыях, а таксама выкладчыкаў сярэдніх школ, вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. У адпаведнасці з вучэбным планам выпускнікі аддзялення матэматыкі атрымліваюць фундаментальныя веды ў самых розных галінах тэарэтычнай і прыкладной матэматыкі, вывучаюць праграміраванне і метады вылічэнняў, авалодваюць неабходнымі навыкамі работы на вылічальных машынах.

З верасня 1986 года падрыхтоўка спецыялістаў-матэматыкаў вядзецца на двух патоках: навукова-вытворчым і навукова-педагагічным. Конкурс паступаючых на кожнае аддзяленне з 1987 года праводзіцца паасобна.

На навукова-вытворчым патоку робіцца акцэнт на вывучэнне пастаноўцы і рашэнню розных матэматычных задач. Студэнты навукова-педагагічнага патоку вывучаюць дысцыпліны псіхолага-педагагічнага характару і методыку выкладання матэматыкі.

Вучэбны працэс на аддзяленні матэматыкі ажыццяўляюць сем кафедраў: вышэйшай алгебры; геаметрыі і тапалогіі; тэорыі функцый; функцыянальнага аналізу; дыферэнцыяльных ураўненняў; ураўненняў матэматычнай фізікі; лічбавых метадаў і праграміравання.

Выпускнікі аддзялення матэматыкі — навукова-вытворчага патоку — змогуць працаваць у акадэмічных, навукова-даследчых і галіновых інстытутах, праектных і планава-эканамічных арганізацыях, вылічальных цэнтрах і лабараторыях, у вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных установах, а таксама ў агульнаадукацыйных школах.

ПРАВАЗНАЎСТВА

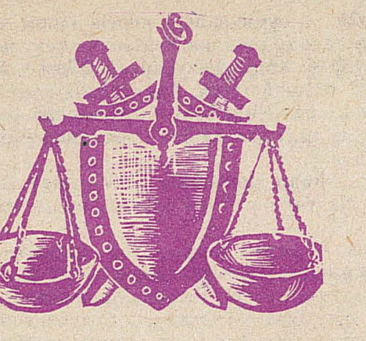

ПАДРЫХТОЎКА спецыялістаў-правазнаўцаў ажыццяўляецца па трох напрамках: дзяржаўна-прававаму, гаспадарча-прававаму і судова-пракурорска-следчаму.

Выпускнікі аддзялення працуюць у выканкомах Саветаў народных дэпутатаў, у міністэрствах, ведамствах, на вытворчых аб'яднаннях, прадпрыемствах, ва ўстановах, у органах юстыцыі, пракуратуры, міліцыі.

ДЗЯРЖАЎНА-ПРАВАВАЯ. Гэта спецыялізацыя дае студэнтам глыбокую падрыхтоўку для работы ў партыйных, камсамольскіх, прафсаюзных і іншых грамадскіх арганізацыях, у выканкомах Саветаў народных дэпутатаў, а таксама ў апаратах міністэрстваў, ведамстваў, іншых органах дзяржаўнай улады і кіравання.

ГАСПАДАРЧА-ПРАВАВАЯ. Выпускнікі гэтай спецыялізацыі працуюць юрыстамі ў народнай гаспадарцы ў якасці начальнікаў аддзелаў міністэрстваў і ведамстваў, вытворчых аб'яднанняў, прадпрыемстваў, устаноў і арганізацыяй, а таксама юрысконсультамі.

СУДОВА-ПРАКУРОРСКА-СЛЕДЧАЯ. Па гэтай спецыялізацыі вядзецца падрыхтоўка суддзяў, пракурораў, следчых, адвакатаў, натарыусаў, работнікаў апарату абласных аддзелаў юстыцыі, органаў Міністэрства ўнутраных спраў.

Лепшыя студэнты — выпускнікі факультэта — маюць магчымасць паступіць у аспірантуру. Значная частка прафесарска-выкладчыцкага саставу факультэта — былыя выпускнікі.

Вучоныя факультэта прымаюць актыўны ўдзел у падрыхтоўцы многіх законаў Беларускай ССР. Яны былі ўключаны ў рабочыя групы па падрыхтоўцы крымінальнага, крымінальна-працэсуальнага, грамадзянскага, грамадзянска-працэсуальнага, працоўнага і іншых кодэксаў. Да навукова-даследчай работы па падрыхтоўцы праектаў заканадаўчых актаў прыцягваюцца студэнты. У іх ёсць магчымасць працаваць і па тэарэтычных праблемах дзяржавы і права.

На кафедрах факультэта працуюць навуковыя студэнцкія гурткі.

У працэсе вучобы студэнты праходзяць і вытворчую практыку ў народных судах, пракуратуры, следчых органах, юрыдычных аддзелах прадпрыемстваў і ўстаноў. Заканчваецца вучоба абаронай дыпломнай работы і здачай дзяржаўных экзаменаў.

ГІСТОРЫЯ

ГІСТАРЫЧНЫ факультэт быў адкрыты ў верасні 1934 года. Ён рыхтуе гісторыкаў, выкладчыкаў гісторыі і грамадазнаўства. Выпускнікі факультэта працуюць настаўнікамі, выкладчыкамі прафесійна-тэхнічных вучылішчаў і тэхнікумаў, супрацоўнікамі музеяў, архіваў і экскурсійных бюро. Многія з іх актыўна працуюць у саставе партыйных і камсамольскіх органаў.

Студэнт-гісторык атрымлівае шырокую гуманітарную адукацыю і глыбокую ідэйна-тэарэтычную падрыхтоўку, а таксама фундаментальныя веды па сацыяльных дысцыплінах.

На факультэце ўдзяляецца вялікая ўвага рабоце са студэнтамі-завочнікамі. Для іх чытаюць лекцыі такія вядомыя вучоныя, як прафесары У. Р. Івашын, У. С. Багданаў, Э. М. Загарульскі, І. О. Царук, А. П. Ігнаценка, Л. М. Шнеерсон, В. В. Чапко, Д. Б. Мельцар і іншыя. Некаторыя з іх з'яўляюцца выпускнікамі гістарычнага факультэта.

Многія былыя студэнты гістфака займаюць зараз высокія і адказныя пасады. Ёсць сярод выпускнікоў дырэктары НДІ, рэктары ВНУ, дэканы, загадчыкі кафедраў грамадскіх навук, адказныя работнікі партыйнага і савецкага апарату.

Студэнты-гісторыкі маюць магчымасць спецыялізавацца па гісторыі СССР, гісторыі БССР, палітычнай гісторыі, усеагульнай гісторыі, археалогіі і этнаграфіі, гісторыі рэлігіі і атэізму.

Кафедры факультэта аказваюць дапамогу настаўнікам сярэдніх школ рэспублікі ў паляпшэнні выкладання гісторыі, выдаюць дапаможнікі і метадычныя распрацоўкі для школ, вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў. На факультэце ёсць музей, які складаецца з аддзелаў археалогіі, этнаграфіі, Старажытнага Усходу, антычнага мастацтва, нумізматыкі і манетных кладаў. У 1977 годзе створаны музей універсітэта.

Факультэт падтрымлівае трывалыя сувязі з Сафійскім (НРБ) і Йенскім (ГДР) універсітэтамі. Кожны год студэнты факультэта праходзяць практыку ў ГДР, знаёмяцца з гісторыяй і культурай гэтай братняй краіны. У сваю чаргу студэнты з Балгарыі, ГДР, Польшчы— частыя госці на факультэце.

ЗАВОЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ

ФІЛАЛОГІЯ

ХТО ЛЮБІЦЬ родную мову і літаратуру, хто жадае быць выкладчыкам беларускай і рускай мовы і літаратуры ці выкладчыкам рускай мовы і літаратуры, той запрашаецца на аддзяленне беларускай мовы і літаратуры і рускай мовы і літаратуры.

Адзін са старэйшых і буйнейшых ва універсітэце філалагічны факультэт мае багатыя і слаўныя традыцыі ў вучобе і выхаванні творчай моладзі. Яны звязаны з навукова-педагагічнай работай на факультэце вядомых вучоных і пісьменнікаў: народнага пісьменніка Беларусі Якуба Коласа, акадэміка АН БССР І. І. Замоціна, прафесараў Е. І. Барычэўскага, А. Н. Вазнясенскага, М. Н. Піатуховіча, І. Я. Навуменкі, Н. С. Гілевіча, П. А. Бузука і іншых, якія шмат зрабілі для развіцця лінгвістычнай і літаратуразнаўчай навукі БССР, для падрыхтоўкі высокакваліфікаваных кадраў для народнай адукацыі, навуковых і культурных установ рэспублікі. Гэтыя традыцыі захоўвае і памнажае прафесарска-выкладчыцкі калектыў факультэта, у саставе якога сёння налічваецца 125 чалавек. Сярод іх вядомыя пісьменнікі, паэты, крытыкі, члены Саюза пісьменнікаў СССР і БССР, вучоныя-філолагі: прафесары А. А. Лойка, П. І. Ткачоў, А. Я. Супрун, Л. М. Шакун, П. П. Шуба, Н. Б. Мячкоўская, А. Б. Плотнікаў, дацэнты Д. Я. Бугаёў, В. В. Казлова, М. Б. Яфімава і іншыя.

Завочную форму навучання абслугоўваюць восем кафедраў: беларускай мовы, беларускай літаратуры, рускай мовы, рускай класічнай літаратуры, рускай савецкай літаратуры, агульнага і славянскага мовазнаўства, замежнай літаратуры, методыкі выкладання.

Студэнты-завочнікі вывучаюць тыя ж дысцыпліны вучэбнага плана, у тым жа аб'ёме, што і студэнты стацыянара. Вучэбны працэс на завочным факультэце адрозніваецца ад стацыянарнага тым, што ён дзеліцца на дзве вучэбна-экзаменацыйныя сесіі (зімовую і летнюю) і перыяд міжсесійнай самастойнай работы студэнтаў.

Значнае месца ў вучэбным плане студэнтаў-завочнікаў адводзіцца прафесійнай падрыхтоўцы будучых спецыялістаў. Таму яны павінны валодаць глыбокімі ведамі па сучаснай беларускай і рускай мовах, гісторыі беларускай і рускай літаратур, методыцы іх выкладання, стараславянскай мове, культуры мовы, рускай і беларускай дыялекталогіі, фальклору, тэорыі літаратуры, агульнаму мовазнаўству і інш.

Вялікае значэнне надаецца на факультэце вывучэнню грамадскіх дысцыплін, якія фарміруюць у студэнта марксісцка-ленінскі светапогляд і выхоўваюць актыўную жыццёвую пазіцыю. Гэта такія дысцыпліны, як палітычная гісторыя, сацыяльна-палітычная тэорыя і паліталогія і г.д. Акрамя гэтага, студэнты вывучаюць лацінскую мову, а таксама адну з замежных (англійскую, нямецкую, французскую, іспанскую), літаратуру народаў СССР і замежную літаратуру (літаратуру краін Еўропы, Азіі і Амерыкі), шэраг дысцыплін па спецыялізацыі, праходзяць вучэбна-педагагічную практыку.

Студэнтам-завочнікам чытаюцца лекцыі, праводзяцца практычныя і семінарскія заняткі. Вучонымі факультэта напісана шмат падручнікаў, вучэбных дапаможнікаў, метадычных распрацовак для студэнтаў-завочнікаў.

Шматгадовая практыка сведчыць аб тым, што студэнты завочнай формы навучання з'яўляюцца высокакваліфікаванымі спецыялістамі-філолагамі, якія з гонарам нясуць высокае званне настаўніка. Многія з выпускнікоў-завочнікаў сталі вядомымі вучонымі, дзеячамі культуры, пісьменнікамі.

ГЕАГРАФІЯ

ГЕАГРАФІЧНЫ факультэт — вядучы цэнтр падрыхтоўкі кадраў для навукова-даследчай і вучэбна-метадычнай работы па геаграфіі ў Беларусі. Геаграфічная адукацыя ва універсітэце вызначаецца шырокім дыяпазонам ведаў. Таму выпускнікоў факультэта можна сустрэць у школах, навукова-даследчых, праектных і вытворчых установах, арганізацыях прыродазнаўчага, эканамічнага і краязнаўчага профілю.

На факультэце два аддзяленні: дзённае і завочнае. У саставе факультэта сем кафедраў і дзве лабараторыі: праблемная навукова-даследчая меліярацыі ландшафтаў і галіновая навукова-даследчая возеразнаўства.

Студэнты завочнага факультэта атрымліваюць спецыяльнасці: фізічная ці эканамічная геаграфія. Студэнты-завочнікі, таксама як і студэнты дзённага аддзялення, вывучаюць грамадскія і агульнаадукацыйныя дысцыпліны, шырокае кола геаграфічных навук. Усе студэнты слухаюць лекцыі па агульнай геалогіі, глебазнаўству і геаграфіі глеб, метэаралогіі і кліматалогіі, гідралогіі, біягеаграфіі, тапаграфіі і картаграфіі, фізічнай і эканамічнай геаграфіі СССР, фізічнай геаграфіі мацерыкоў і акіянаў, эканамічнай геаграфіі замежных краін, геаграфіі БССР, гісторыі і метадалогіі геаграфічнай навукі і іншыя.

Акрамя таго, фізіка-географы вывучаюць геалогію і карысныя выкапні СССР, геаграфію чацвярцічных адкладанняў, ландшафтазнаўства, праблемы фізічнай геаграфіі СССР і іншыя спецыяльныя дысцыпліны. У ліку спецкурсаў, якія чатаюцца для эканоміка-географаў,— эканамічнае раяніраванне, статыстыка, геаграфія транспарту, школьны турызм і краязнаўства.

Важным відам вучэбнай дзейнасці па падрыхтоўцы спецыялістаў-географаў з'яўляюцца вучэбная і вытворчая практыкі. Сіламі выкладчыкаў і студэнтаў факультэта створана вучэбная геаграфічная станцыя «Заходняя Бярэзіна» — месца праходжання ўсіх відаў вучэбнай практыкі. Тут ёсць тры карпусы інтэрнатаў, вучэбныя пакоі, клуб, сталовая, спартыўная пляцоўка, лабараторыі. У час вучэбных практык студэнты праводзяць тапаграфічныя здымкі мясцовасці, вывучаюць геалагічныя працэсы, глебу, вызначаюць форму і памеры ўзвышшаў, нізін, іх прыроду, вядуць назіранні за прыродай.

Вытворчая практыка студэнтаў-завочнікаў звязваецца, як правіла, з месцам і характарам іх работы. Па матэрыялах вытворчай практыкі пішуцца курсавыя і дыпломныя работы.

Як і студэнты дзённай формы навучання, завочнікі прымаюць удзел у навукова-даследчай рабоце, выступаюць з навуковымі паведамленнямі і дакладамі на пасяджэннях гурткоў, канферэнцыях, падаюць работы на рэспубліканскі агляд-конкурс.

БІЯЛОГІЯ

БІЯЛАГІЧНЫ факультэт з'яўляецца старэйшым і буйнейшым цэнтрам у рэспубліцы па падрыхтоўцы біёлагаў. Па гэтай спецыяльнасці падрыхтоўка вядзецца на дзённым і завочным аддзяленнях. Выпускнікам прысвойваецца кваліфікацыя «біёлаг, выкладчык біялогіі і хіміі».

Агульнанавуковая падрыхтоўка на факультэце ажыццяўляецца пры дапамозе вывучэння цыкла грамадскіх дысцыплін, замежнай мовы, вышэйшай матэматыкі, фізікі, неарганічнай, арганічнай, аналітычнай, фізічнай і калоіднай хіміі, варыяцыйнай статыстыкі. Студэнты вывучаюць таксама педагогіку, псіхалогію, методыку выкладання біялогіі і хіміі, праходзяць педагагічную практыку ў сярэдняй школе.

Агульнапрафесійная падрыхтоўка пачынаецца з першага курса і забяспечваецца вывучэннем уводзін у спецыяльнасць, заалогіі беспазваночных і пазваночных, анатоміі, марфалогіі, сістэматыкі раслін, мікрабіялогіі, фізіялогіі раслін, фізіялогіі чалавека і жывёл, біяфізікі, біяхіміі, гісталогіі, генетыкі, дарвінізму.

На гэтай аснове вядзецца спецыялізацыя студэнтаў па адной з сучасных галін біялогіі, батаніцы, заалогіі, мікрабіялогіі, біяхіміі. Студэнты праходзяць вытворчую практыку ў лабараторыях кафедраў, экспедыцыях, інстытутах Акадэміі навук БССР і іншых навуковых установах, на прамысловых прадпрыемствах.

На факультэце працуе восем кафедраў, комплексная праблемная лабараторыя эксперыментальнай біялогіі, лабараторыя фотасінтэзу (пры кафедры фізіялогіі раслін), біялагічная станцыя на возеры Нарач, вучэбна-доследная гаспадарка «Шчамысліца», батанічны сад, заалагічны музей. Вучэбны працэс забяспечваюць 28 вучэбных і навукова-даследчых лабараторый і кабінетаў.

Вучэбны працэс на факультэце вядуць больш за 40 дактароў і кандыдатаў біялагічных навук, а таксама супрацоўнікі біялагічных інстытутаў Акадэміі навук БССР.

Выпускнікі факультэта накіроўваюцца на работу ў якасці настаўнікаў сярэдніх школ, выкладчыкаў сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў і ВНУ, ва ўстановы сістэмы Дзяржаўнага камітэта па ахове прыроды, дзяржаўныя запаведнікі, на прамысловыя прадпрыемствы, а студэнты, якія выявілі здольнасці да навукова-даследчай работы,— ва ўстановы Акадэміі навук БССР, а таксама ў навукова-даследчыя інстытуты Міністэрства аховы здароўя.

ЖУРНАЛІСТЫКА

ФАКУЛЬТЭТ журналістыкі быў створаны ў 1944 годзе ў адпаведнасці з пастановай ЦК ВКП(б) «Аб бліжэйшых задачах партыйных арганізацый КП(б) Беларусі ў галіне масава-палітычнай і культурна-асветніцкай работы сярод насельніцтва». Утварэнне факультэта ў гады Вялікай Айчыннай вайны — яшчэ адно сведчанне клопату партыі пра наш друк. Факультэт журналістыкі БДУ імя У. І. Леніна такім чынам з'явіўся родапачальнікам у падрыхтоўцы кадраў для друку ва універсітэтах нашай краіны.

Аддзяленне журналістыкі завочнага факультэта рыхтуе работнікаў сродкаў масавай інфармацыі — газет, часопісаў, радыё і тэлебачання.

За час існавання факультэт падрыхтаваў па стацыянарнай, вячэрняй і завочнай формах навучання больш як 3000 высокакваліфікаваных журналістаў. Многія яго выпускнікі сталі вядомымі партыйнымі, савецкімі, камсамольскімі работнікамі, грамадскімі дзеячамі, вучонымі. Сёння няма практычна ніводнага раёна, дзе б ні працавалі нашы выпускнікі, а многія працуюць за межамі Беларусі.

З кожным годам факультэт набірае сілу. Расце колькасць выкладчыкаў, павышаецца іх кваліфікацыя. Умацоўваецца матэрыяльна-тэхнічная база. Асабліва гэта відавочна пасля пастановы ЦК КПСС «Аб мерах па паляпшэнню падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі журналісцкіх кадраў». Калі ў пяцідзесятых гадах на факультэце дзейнічала толькі адна кафедра, то зараз іх пяць: гісторыі журналістыкі, тэорыі і практыкі савецкай журналістыкі, стылістыкі і літаратурнага рэдагавання, тэлебачання і радыёвяшчання, зарубежнай журналістыкі і літаратуры. Кафедры ўзначальваюць прафесары і дацэнты. Сёння на факультэце працуюць 39 выкладчыкаў, з іх 6 дактароў навук і 16 дацэнтаў. Сярод іх дактары навук Р. В. Булацкі, Е. Л. Бондарава, А. І. Наркевіч, І. І. Сачанка, Б. В. Стральцоў, М. Я. Цікоцкі.

У адпаведнасці з пастановай ЦК КПСС «Аб мерах па паляпшэнню падрыхтоўкі і перападрыхтоўкі журналісцкіх кадраў» на факультэце больш глыбока вывучаюцца грамадска-палітычныя, агульнаадукацыйныя і спецыяльныя дысцыпліны: філасофія, палітычная гісторыя, унутраная і знешняя палітыка партыі і ўрада, савецкае права, тэорыя і практыка буржуазнай журналістыкі, метады ідэалагічнай работы, сацыяльная псіхалогія. Па універсітэцкай праграме студэнты вывучаюць беларускую, рускую, замежную мовы і літаратуры, практычную стылістыку і рэдагаванне, гісторыю рускай, беларускай, партыйна-савецкай, замежнай камуністычнай і рабочай журналістыкі, тэорыю і практыку тэлебачання і радыёвяшчання, тэхніку газетнай справы, журналісцкае майстэрства.

Факультэт журналістыкі рыхтуе кадры не толькі для рэспублікі, але і для больш чым 48 краін, якія развіваюцца.

Асаблівая ўвага ўдзяляецца падрыхтоўцы журналісцкіх кадраў па эканамічных пытаннях. Таму ўводзяцца новыя курсы па вывучэнню актуальных праблем сацыялістычнай эканомікі, навукова-тэхнічнаму прагрэсу, аналізу гаспадарчай дзейнасці прадпрыемстваў, арганізацыі сацыялістычнага спаборніцтва, комплекснай праграме ідэйнага выхавання і інш. Студэнты факультэта выпускаюць сваю вучэбную газету «Журналіст» і альманах «Творчасць журналіста», актыўна ўдзельнічаюць у выпуску шматтыражкі «Беларускі універсітэт», працуюць у гуртках студэнцкага навуковага таварыства. Шмат цікавага даюць ім сустрэчы са старэйшымі калегамі па пяру, вучонымі, пісьменнікамі, артыстамі, рэжысёрамі.

АЎДЫТОРЫЯ № 7

СУСТРЭЧА ПАСЛЯ КАНЦЭРТА

ДЗЕЦІ ВЫРАТУЮЦЬ СВЕТ

Калі лінгвісты будучага задумаюць скласці слоўнік крылатых выразаў 80-х гадоў, думаю, на літару «в» мы зможам там знайсці гэты: «Всё! Я сказал!» А ў заўвазе будзе растлумачана, што прыдумалі гэты выраз Раман Капорын і Пётр Струкаў, аўтары гэтых «Дзяцей» — тых самых, што гуляюць па савецкай эстрадзе ў шорціках, касавароточках, з акцябрацкімі значкамі і соскай ў вусе. Акрамя экстранеардынарнага выгляду мне падабаецца ў «Дзецях»: першае — тэксты песень, другое — музычныя кампазіцыі, трэцяе — сёе-тое яшчэ.

Напрыклад: фальклорны паралелізм у сукупнасці з застойна-абывацельскім задавальненнем жывёльным існаваннем нарадзілі тры радкі з геніяльным, на мой погляд, абагульненнем:

Ветер гонит листья вдаль.
Жаль, что ничего не жаль.
Раньше было хорошо и — все!

Музычны матэрыял групы ўяўляе сабой сумесь розных жанраў: электра-попа, балад, частушак. Аўтары ўсіх песень «Дзяцей» — Раман і Пётр, якія разам з Ігарам Рудзікам і сталі асноўным саставам групы ў 1987 годзе. Акрамя іх, сярод «Дзяцей» яшчэ Дзмітрый Ларыёнаў, Леанід Цярэнцьеў і Аляксандр Верабʼёў.

Я сустрэўся з імі ў час іх выступленняў у Мінску і ўзяў інтэрвʼю.

— Чаму «Дзеці»?

— КАПОРЫН: У адно з імгненняў нашага жыцця гэта слова загучала па-новаму. Яно афарбавалася ў такі тон, якога мы раней не ведалі! «Дзеці» — у гэтым ёсць нешта новае, незвычайнае, а што менавіта? Нейкая незамутненасць. І мы стараемся вельмі непасрэдна, па-дзіцячаму глядзець на свет.

СТРУКАЎ: Мы пачынаем рабіць разам з іншымі адно і тое ж. Гэта проста нудна. Людзі сталі падзяляцца на тых, хто мірыцца з нудой і працягвае яе стварaць, і тых, хто спрабуе знайсці свежы струмень.

— А якія ў вас адносіны з тэлебачаннем?

СТРУКАЎ: У нашай краіне няма законаў, якія б рэгламентавалі рэкламу творчасці. Тэлебачанне можа ганяць кліпы колькі хоча, пакуль яны не пачнуць выклікаць аскому.

— На рэжысуру кліпаў вы маеце які-небудзь уплыў?

СТРУКАЎ: У нас немагчыма рабіць тое, што хочацца, бо людзі, якія займаюцца рэжысурай...

КАПОРЫН: ...дарослыя. І мы вымушаны неяк прыстасоўвацца да іх...

СТРУКАЎ: І хітрыць. Калі б мы ставралі нашы кліпы так, як нам раілі, гэта быў бы поўны правал. Але настырнасцю мы дасягнулі таго-сяго.

— Для «Дзяцей» шчасце не ў грошах. А ў чым?

КАПОРЫН: Нам хочацца амаль немагчымага: каб усім было добра. Мы верым, што гэта магчыма.

СТРУКАЎ: Слова «добра» і ў нашых песнях часта фігуруе.

— Чым тлумачыцца такая разнастайнасць інструментаў на сцэне?

КАПОРЫН: У нас, як у калейдаскопе: павярнуў — і малюнак змяніўся. Мы ўсе валодаем нейкімі інструментамі і хочам усе іх выкарыстоўваць! Усе-усе цацкі згарнуць пад сябе!

— Хлопцы, вы сапраўды дзеці!

Дарэчы, трэцяе, што найбольш падабаецца мне ў «Дзецях», — іх па-дзіцячаму добры розум.

Сяргей ШАПРАН.

«Тры колеры»

Аматары беларускай рок-музыкі атрымалі яшчэ адну магчымасць высветліць узровень і шырыню развіцця сваіх «каманд». III фестываль рок-музыкі «Тры колеры» сабраў больш за паўсотні гуртаў. Лідыравала знакамітая «Мроя». Яе хіт «Гуляй, душа» прызнаны лепшым.

Фота С. ГРЫЦА.

ЗНАЕМЦЕСЯ

МАРК МЕРМАН:

«Адказнасць за тое, што ты сказаў»

ЖУРНАЛІСТ МІХАІЛ ВАЛОДЗІН У БУКЛЕЦЕ ДА ВІЛЬНЮСКАГА ФЕСТЫВАЛЮ АЎТАРСКАЙ ПЕСНІ СКАЗАЎ БЫЦЦАМ ПРА ЯГО: «МЫ ПАЧУЛІ ПЕСНІ ТЫХ, ХТО ЎСЕ ГЭТЫЯ ГАДЫ ПІСАЎ «У СТОЛ», СПЯВАЎ У ВУЗКІМ КОЛЕ СЯБРОЎ...»

— Але зараз ты выступаеш даволі часта. Магчыма, зʼявілася свая аўдыторыя?

— Цвёрды прынцып — спяваць і для трох, і для трохсот чалавек. Важна, ці цікава гэта тром або тромстам? Самае страшнае — далікатныя апладысменты.

Мінулым летам запрасілі на Усерасійскае свята аўтарскай песні. Яно праходзіла ў Зялёным тэатры ў Маскве. Быў аншлаг. І на здзіўленне, перш за ўсё добра ішлі творы фарсава-гумарыстычнага плана: відаць, сярод гледачоў стала больш тых, хто чакае жартачак ад аўтараў...

— Выпадковы глядач?

— Бадай. А мінская школа — заўсёды тэкставая.

— Што ты маеш на ўвазе пад мінскай школай?

— Гэта старэйшае пакаленне аўтараў і абʼяднанне «Алея АП», якое зʼявілася пазней. Яго стварыў у 1986 годзе М. Валодзін, такім чынам сабраўшы разам аўтараў, якія былі невядомыя дасюль. Гэта Дзмітрый Строцаў, Мікалай Кадол, Наталля і Аляксей Мартынавы...

— Марк, ты атрымаў філалагічную адукацыю. Ці дапамагае гэта ў складанні песень?

— Безумоўна. Вакол былі мае аднакурснікі, і сяброўскія адносіны заканчваліся там, дзе пачыналася паэзія. Яны не даравалі пракалаў. У творчасці шкодзяць сяброўскія адносіны. Я пісаў не ад жадання дагадзіць густу сяброў. Наадварот — зʼяўлялася адказнасць за тое, што ты сказаў, бо праз дзень на няўдалую песню магла прагучаць злосная пародыя.

— Філфакаўская бяда — катастрафічна не хапае мужчын-студэнтаў.

— Мая думка, філолаг — мужчынская прафесія ўжо таму, што літаратуру «робяць» мужчыны. І ў гэтым парадокс. Хацелася б дажыць да таго часу, калі пры слове «выкладчык» будзе ўзнікаць вобраз мужчыны-славесніка.

— А ў песеннай творчасці?

— Я быў аднойчы запрошаны ў Балційск да маракоў Балційскага флоту. Цікава, што іх, людзей ваенных, зацікавіў мой «Джазавы цыкл». Магчыма таму, што ў тапёра, скажам, які кожны вечар сядзіць перад інструментам, ёсць чыста мужчынскі падыход да справы.

— З якім пачуццём ты глядзіш у бок эстрады?

— Лічу яе той зʼявай, якая, здаецца, перацягвае цікавых бардаў да сябе. Але аўтарская песня, пастаўленая на паток, прайграе.

— Калі М. Валодзін пісаў: «У кожнага часу свае песні. Час праступае скрозь мелодыю і вершы, ён кладзе адбітак на манеру выканання. Марку Мерману з часам «не пашанцавала»,.. то, падводзячы вынік размовы, можна сказаць: сёння шанцуе больш?

— Гаворачы словамі Ліса з «Маленькага прынца», «няма ў свеце дасканаласці». Гады маўчання далі пра сябе ведаць.

— Але, па сцвярджэнню Вальтэра, «все к лучшему в этом лучшем из миров»!

— Будзем спадзявацца, што гэта так.

Гутарыў Ш. СЯРГЕЕЎ.

Тым, хто сёння толькі пачаў сваё знаёмства з творчасцю Марка Мермана, прапануем тэкст яго песні:

КУКОЛЬНЫЙ ТЕАТР

Вся труппа занимает старый шкаф:
Царевны, феи, колдуны, солдаты;
Им никогда не пить на брудершафт —
Они из плюша, пестрых лент и ваты.

Все замерло до следующих премьер,
На гвоздиках, как на распятьях малых,
Они висят, к чему им интерьер,
Марионеткам, как дворцы, подвалы.

Нет закулисных склок и нет бесед,
Нет интервью и шумных юбилеев,
Поклонников, представьте, тоже нет;
Разбившихся случайно просто склеют.

И им отметить надо Новый год,
Но позабыли напрочь мастера их...
Вы присмотритесь: Золушка идет
И цифры старые с доски стирает.

РОК-АРХІЎ

«КРЫДЭНС»

Гісторыя славутай амерыканскай групы «Крыдэнс Кліеруотэр Рывайвл» пачалася з таго моманту, калі чацвёра студэнтаў вышэйшай школы ў Эль-Каррыта вырашылі абʼяднацца ў музычны квартэт. Ролі размеркаваліся хутка. Яны адпавядалі музычным здольнасцям і схільнасцям кожнага з хлопцаў: браты Том і Джон Фогерці ўзялі ў рукі гітары, Сцью Куку таксама дасталася гітара. Праўда, струн на ёй аказалася чатыры і хутка, звыкшыся са сваім становішчам, ён стаў нядрэнным басістам. Барабаны без усялякіх размоў «павесілі» на Дуга Кліфарда, тым больш што іншых прэтэндэнтаў на гэты «скарб» не знайшлося. Спяваць узяўся Джон Фогерці, у якога акрамя своесаблівага вакалу ў хуткім часе выявіліся разнастайныя здольнасці: ён нядрэнна іграў на гармоніку, саксафоне, клавішных. Усё гэта, зразумела, выкарыстоўвалася музыкантамі ў іх рабоце.

Складана было выбраць лідэра. Сёння мы ведаем, што ідэйным натхняльнікам групы быў Джон Фогерці, аўтар тэкстаў і музыкі «Крыдэнс». Аднак у самым пачатку большай пашанай у групе карыстаўся яго брат Том. Нездарма і сам калектыў зваўся напачатку «Том Фогерці і блакітны аксаміт». Затым назва скарацілася да «Блакітнага аксаміту». А ў 1964 годзе хлопцаў прыкмеціла даволі прэстыжная фірма «Фэнтэзі Рэкордс», якая прапанавала ім зноў змяніць назву. Без асаблівага жадання музыкантаў «Блакітны аксаміт» перайменавалі ў «Вырадкі». Але гэта быў не самы вялікі кампраміс, на які ім давялося пайсці, каб атрымаць магчымасць выхаду на больш шырокі рынак шоу-бізнесу. З-за сваёй поўнай непрактычнасці яны падпісалі адзін з самых кабальных кантрактаў у гісторыі сусветнага року. У ім асабліва падкрэслівалася, што музыканты адмаўляюцца з гэтага моманту ад усіх аўтарскіх правоў на ўсе будучыя творы на карысць фірмы і абяцаюць не прадʼяўляць ёй фінансавых прэтэнзій.

Прэса адразу ж ахрысціла музыкантаў «індустрыяльнымі рабамі ад рок-музыкі». Але тады «Вырадкі» яшчэ не адчувалі, што клетка за імі зачынілася, не здагадваліся, што яны апынуліся ў становішчы вавёркі ў коле. Атрымаўшы аднаразовую пазыку ў памеры трох тысяч долараў, якія ў будучым былі ўтрыманы фірмай з іх ганарараў, «Вырадкі» ўзяліся за справу. На працягу двух гадоў яны амаль бязвылазна працавалі ў Цэнтральнай Каліфорніі, запісаўшы некалькі дзесяткаў сінглаў.

У 1967 годзе каторы ўжо раз музыканты выраш...лі змяніць сваю назву. Новае імя групы «Крыдэнс Кліеруотэр Рывайвл» было зашыфравана шляхам змены напісання першага слова, утворанага ад англійскіх «вера» і «даверʼе», спалучэння слоў «чысты» і «вада» і, зрэшты, назоўніка «адраджэнне». Гэта нязменна выклікае цяжкасці ў тых, хто спрабуе даць адэкватны пераклад назвы гэтай групы. Самы распаўсюджаны пераклад «Адраджэнне чыстай вады» наўрад ці можна лічыць узорным.

Існуе меркаванне, што менавіта «Крыдэнс» стварылі кантры-рок. Як бы там ні было на самой справе, але сваё натхненне яны сапраўды чэрпалі з народнай творчасці, перш за ўсё з блюзаў белых перасяленцаў, якія аказалі найбольшы ўплыў на фарміраванне гэтага музычнага напрамку.

Пасля запісу другога альбома «Балотная краіна» стала відавочна, што «Крыдэнс» прыйшоў да сваёй вяршыні, нечакана стаўшы першай славутай амерыканскай групай.

Другім важным момантам было прызнанне Джона Фогерці, які да гэтага часу быў ужо бясспрэчным лідэрам квартэта, вядучым рок-кампазітарам ЗША. На працягу трох гадоў дзевяць песень Джона Фогерці былі пераможцамі па шкале «Лепшыя дзесяць». Нельга абысці ўвагай і той факт, што ён быў рэзервістам узброенных сіл ЗША і адным з першых, калі не першы, напісаў песні на вʼетнамскую тэму — «Бег скрозь джунглі» і «Улюбёнец лёсу», якія выконвалі салдаты амерыканскай арміі і ўдзельнікі дэманстрацый у розных кутках ЗША, пратэстуючы супраць злачыннай вайны.

Цікава, што ў той час, калі паўсюдна зʼявілася тэндэнцыя да выпуску альбомаў, «Крыдэнс» разглядалі альбом не як суцэльны і закончаны самастойны твор, а толькі як зборнік сінглаў, механічна абʼяднаных на адным дыску. Так, напрыклад, амаль самая папулярная іх пласцінка «Маленькі заводзік «Косма» ўяўляе сабой менавіта зборнік трох сінглаў, кожны з якіх стаў «залатым».

Да пачатку 1970 года «Крыдэнс» канчаткова замацаваўся як самая папулярная група, асабліва пасля турнэ па Еўропе, якое прынесла ім мора апладысментаў і гарачыя прамяні сусветнай славы.

Але рост папулярнасці музыкантаў не прыбавіў ім даходаў. За іх кошт літаральна тлусцела фірма. Яе прэзідэнт Соул Зенц разбагацеў на «Крыдэнс» і проста купаўся ў раскошы. У той час калі непасрэдныя стваральнікі яе знаходзіліся ў параўнальнай беднасці. Але спачатку гэта ніяк не адбівалася на творчым патэнцыяле групы, хлопцы працавалі на ўсе сто.

І ўсё ж крызіс наблізіўся. Джон Фогерці зрабіў спробу заключыць кантракт з іншай, больш прыстойнай фірмай. Гэта было няпроста: ранейшы кантракт быў падпісаны на сем гадоў з правам прадаўжэння ці скасавання са згоды фірмы. Соул Зенц не збіраўся развітвацца з дармавымі грашыма, і перагаворы з ім не далі ніякіх вынікаў. Настрой музыкантаў быў сапсаваны, што не садзейнічала іх творчаму энтузіязму. Апошнія студыйныя пласцінкі аказаліся слабейшымі за ранейшыя.

У студзені 1971 года аб сваім выхадзе з групы заявіў Том Фогерці. Ужо ўтраіх «Крыдэнс» зрабіў гастрольную паездку па Еўропе, вынікам якой стаў альбом «Канцэрт у Еўропе».

У кастрычніку 1972 года група спыніла існаванне. Але і сёння працягваецца перавыданне пласцінак гэтага цудоўнага амерыканскага квартэту.

Ігар ГУКОЎСКІ.

БЕЛАРУСКІ УНІВЕРСІТЭТ

Цана 2 кап.
Мінская паліграфічная фабрыка «Чырвоная зорка» МВПА імя Я. Коласа.

5 КРАСАВІКА
Зак. 2009.
Т. 2000 экз.

220080, Мінск-80, УНІВЕРСІТЭЦКІ ГАРАДОК, ВУЛ. БАБРУЙСКАЯ. 9, ПАВЕРХ 4, ПАКОІ 74-75.

В. а. рэдактара
З. А. Аляшкевіч.